R O M A N I A ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DECIZIA nr.5861

Dosar nr.1072/46/2009

Ședința publică de la 6 decembrie 2011

Președinte:
- judecător
- judecător
- judecător
- judecător
- Magistrat asistent

La data de 25 noiembrie 2011, s-a luat în examinare recursul declarat de pârâții Zidaru Daniel și Zidaru Nicoleta Carmen împotriva sentinței nr.286/F-CONT din 18 mai 2011 a Curții de Apel Pitești - Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal.

Dezbaterile au fost consemnate în încheierea din data de 25 noiembrie 2011, iar pronunțarea deciziei s-a amânat la data de 30 noiembrie și, ulterior, la 6 decembrie 2011.

CURTEA

Asupra recursului de față:

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

I.Circumstanțele cauzei

1. Sesizarea primei instanțe

Prin cererea înregistrată la Curtea de Apel Pitești - Secția comercială și de contentencios administrativ și fiscal la data de 30 iulie 2009, Agenția Națională de Integritate (A.N.I.) a solicitat ca pârâților Zidaru Daniel și Zidaru Nicoleta Carmen să li se confiște sumele de bani a căror proveniență nu a putut fi justificată, conform actului de constatare nr. A 59/I.I./2008.

Sesizarea a fost întemeiată în drept pe prevederile art. 4 alin. (3) lit. a), art. 44 alin. (1) lit. a) și art. 46 alin. (1) din Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, în forma în vigoare la acea dată.

2. Hotărârea instanței de fond

Prin sentința nr.286/F-CONT din 18 mai 2011, Curtea de Apel Pitești – Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal a admis sesizarea formulată de Agenția Națională de Integritate, a constatat că dobândirea sumelor de 61.650 Euro și 9.980 lei din averea numitului Zidaru Daniel nu are caracter justificat și a dispus confiscarea acestora.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut următoarele:

Așa cum rezultă din probatoriul administrat cu ocazia întocmirii actului de sesizare de către Agenția Națională de Integritate, pârâtul Zidaru Daniel avea calitatea de funcționar public cu statut special (subcomisar de poliție), căruia i se aplică dispozițiile Legii nr.144/2007, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că acesta era obligat să-și declare averea personală în scris, pe propria răspundere, referitoare la bunurile proprii, comune, cele deținute în indiviziune, precum și cele ale copiilor aflați în întreținere.

Potrivit art.4 alin.3 lit.a) Legea nr.144/2007, în vigoare la data sesizării, "Dacă în urma comparării datelor din declarație, respectiv a analizării documentelor suplimentare primite, inspectorul de integritate constată că există diferență vădită între averea dobândită pe parcursul exercitării funcției și veniturile realizate în aceeași perioadă, verifică dacă diferența vădită este justificată. În cazul în care inspectorul de integritate constată că diferența nu este justificată, sesizează instanța competentă pentru stabilirea părții din averea dobândită cu caracter nejustificat, a cărui confiscare se solicită".

Pârâtul a depus declarații de avere numai pentru anii 2000, 2002, pentru 2003 în 2004, pentru 2004 în 2005 și pentru 2006 în 2007. Pentru anii 2001, 2005 și 2007, acesta nu a respectat dispozițiile art.39 alin.1 pct.29 din legea susmenționată, astfel că a determinat inițierea procedurii de verificare a averii dobândite, conform Legii nr. 144/1997, respectiv Legii nr.176/2010.

Din înscrisurile depuse, în vederea comparării veniturilor obținute legal cu valoarea bunurilor din averea pârâtului, cu ocazia verificărilor efectuate, a rezultat că veniturile nete realizate în perioada 2000-2008, sunt în cuantum total de 298.303 lei Ron, din care fac parte și credite bancare, suma susmenționată fiind utilizată de către pârât și membrii familiei sale pentru dobândirea averii în

cuantum de 140.880 lei, pentru rambursarea creditelor și plata dobânzilor și comisioanelor - 51.147 lei și pentru cheltuielile curente de întreținere a familiei, în cuantum de 106.276 lei.

Bunurile imobile deținute de pârât și familia lui constau într-un apartament situat în Pitești,

județul Argeş, iar bunuri mobile un autoturism marca "Suzuki", precum și alte bunuri de uz gospodăresc.

Pentru dovedirea acestor bunuri pârâtul a depus contractul de vânzare-cumpărare al imobilului precizat anterior, susținând că prețul plătit pentru achiziționarea acestuia, respectiv 110.000 lei, a fost primit de la părinții săi - Zidaru Ionel și Zidaru Senia - și reprezintă contravaloarea apartamentului deținut în proprietate de aceștia și vândut numiților Mătanie Radu și Florica. Mai concret, este vorba de contravaloarea apartamentului din Pitești,

, județul Argeș.

Această susținere a fost confirmată de martora Ioanițiu Elena care, în declarația dată în 13 mai 2011, a precizat că părinții pârâtului realizează importante venituri din activitatea de apicultură, din care, o parte le donează fiului lor. Martora a precizat că are cunoștință despre aceste donații de la părinții pârâtului, pe care i-a cunoscut în perioada în care au locuit în același bloc, respectiv până în anul 2000, când aceștia s-au mutat într-un alt imobil construit de aceștia.

Martora a precizat că nu a fost prezentă la înmânarea vreunei sume de bani din partea acestora către pârât și nici nu a putut afirma cu ce sume l-au ajutat părinții pe pârât în vederea cumpărării diferitelor bunuri.

Prima instanță nu a considerat pertinente susținerile martorei, reținând că actul de vânzare-cumpărare autentificat sub nr.1408/10 mai 2001, prin care părinții pârâtului au înstrăinat apartamentul în care locuiau, a fost încheiat cu un an înaintea achiziționării apartamentului pârâtului. Or, martora audiată a precizat că părinții s-au mutat în perioada 2000-2001 la casă, iar în lipsa unei dovezi, menționată în cuprinsul actului ori separat de acesta, din care să rezulte că suma respectivă a fost dată efectiv fiului lor, s-a ajuns la concluzia că prețul acestui apartament a fost folosit de chiar părinții pârâtului.

Despre autoturismul deținut, în prezent, de către pârât s-a afirmat că acesta provine din vânzări și cumpărări, succesive, ale altor autoturisme deținute de pârât, începând cu anul 2000, respectiv:

în anul 2000 – a achiziționat un autoturism "Opel Astra", susținând că prețul a fost plătit de părinții săi (dar pentru care nu s-a depus documentul de dobândire), vândut în anul 2002 (de asemenea, fără prezentarea documentului de vânzare); cumpărarea în același an a unui al doilea autoturism "Opel Astra", vândut în anul 2003; cumpărarea unui autoturism "Volkswagen Golf", vândut în anul 2005 și cumpărarea, în același an, a unui alt autoturism de aceeași marcă, vândut în anul 2006 (pentru care nu există documente); cumpărarea, în același a an, a unui autoturism "Audi A4", vândut în anul 2007 și cumpărarea, în același an, a unui autoturism "Suzuki", cu suma de 41.874 lei Ron.

De asemenea, s-a susținut, inclusiv de către martora audiată, dar fără a se putea preciza cu exactitate sumele despre care s-a făcut vorbire, că prețul necesar achiziționării autoturismelor de mai sus a fost completat cu diferite sume de bani date de părinții pârâtului.

Din datele comunicate de Administrația Finanțelor Publice Pitești, Prefectura Județului Argeș și Primăria Municipiului Pitești și din declarațiile de avere a rezultat că, în anul 2004, pârâtul a declarat eronat veniturile încasate din salarii în sumă de 12.700 lei Ron, în sensul că acestea sunt mai mari cu 3.930 lei Ron față de suma comunicată de AFP, respectiv 8.774 lei Ron.

De asemenea, în anul 2006, pârâtul nu a declarat veniturile realizate din salarii în cuantum de 15.140 lei, conform comunicării AFP.

Un alt aspect reținut de prima instanță se referă la faptul că, în calculul total al bunurilor dobândite și al veniturilor realizate, sunt incluse cheltuielile efectuate de Zidaru Daniel cu întreținerea sa și a familiei sale.

Soția pârâtului, Zidaru Nicoleta Carmen, a realizat în perioada 2000-2008 venituri în cuantum de 29.302 lei.

Nici rulajul creditelor de consum aflate pe numele celor doi soți, din perioada 2000-2008, nu reprezintă o dovadă pertinentă a justificării provenienței sumelor găsite la percheziția domiciliară efectuată în locuința acestora, creditele fiind contractate tocmai în considerarea faptului că veniturile din salarii nu le erau suficiente.

Ca atare, după administrarea probei testimoniale și a celei cu înscrisuri, instanța a concluzionat că acestea nu pot conduce la concluzia dovedirii de către Zidaru Daniel, împreună cu familia sa, a modului legal în care a dobândit sumele regăsite în actul de sesizare,

valoarea bunurilor achiziționate, respectiv sume de bani, imobile și mobile, depășind valoarea veniturilor realizate de acesta, constând în salarii și credite.

Toate probele administrate în cauză converg spre faptul că sumele de 61.650 euro și 9.980 lei, identificate cu prilejul percheziției domiciliare, ce fac obiectul sechestrului asiguratoriu dispus de DNA, nu sunt justificate legal.

Reținând că valoarea solicitată prin actul de sesizare a rămas neschimbată pe parcursul soluționării cauzei, nefiind aduse alte probe în sprijinul celor arătate, prima instanță s-a pronunțat numai în limitele investirii de către A.N.I. Totodată, a reținut că se impune confiscarea sumelor mai sus menționate, chiar dacă acestea fac obiectul unui sechestru asigurător, dat fiind faptul că măsura se întemeiază pe dispozițiile unei legi speciale, cu caracter derogator de la normele dreptului comun, fiind suficientă demonstrarea existenței unei disproporții vădite între veniturile reale și cele declarate, iar sumele se fac venit la bugetul de stat, ca și în ipoteza confiscării dispuse în baza unei hotărâri penale.

3. Recursul exercitat de pârâți

Împotriva acestei sentințe, considerând-o netemeinică și nelegală, au declarat recurs pârâții, invocând motive pe care le-au încadrat în prevederile art. 304 pct. 9 și 304¹ Cod procedură civilă .

În esență, recurenții – pârâți au formulat următoarele critici:

- 3.1. În soluționarea cauzei au fost aplicate dispoziții legale declarate neconstituționale.
- 3.2. Instanța a reținut greșit că A.N.I. s-a sesizat ca urmare a nedepunerii declarațiilor de avere, în realitate procedura de verificare efectuându-se ca urmare a unei anchete penale declanșate de Direcția Națională Anticorupție. În consecință, întocmind raportul în baza presupunerii săvârșirii unor fapte penale, ANI a încălcat prezumția de nevinovăție.
- 3.3. Actul de constatare și de sesizare a instanței, întocmit de ANI, precum și sentința curții de apel, sunt nelegale și netemeinice, bazându-se pe prezumții care nu pot înfrânge prevederile art. 44 alin. (8) din Constituția României.

În opinia recurenților - pârâți, aspectul esențial care dovedește lipsa de temeinicie a soluției privește dobândirea primului apartament achiziționat de pârâtul Zidaru Daniel anterior căsătoriei, în anul 2000, cu sume care, în mod evident, au provenit de la părinții

săi, partea neavând, în anul respectiv, (primul în care a fost încadrat în cadrul structurilor publice) venituri proprii care să fie folosite în acel scop.

În lipsa unor dovezi clare privind veniturile pârâtului Zidaru Daniel din acea perioadă și în prezența unor dovezi clare privind veniturile părinților, recurenții – pârâți au adăugat că persistă prezumția de dobândire licită și de donație efectuată de părinți, atât pentru apartament cât și pentru primul autoturism, în timp ce concluziile ANI se bazează pe simple prezumții și aprecieri, insuficiente pentru a afecta un drept esențial al persoanei, dreptul de proprietate.

3.4. Nu au fost ridicate criteriile și temeiul legal al stabilirii sumei de 106.276 lei, considerată a fi fost folosită pentru cheltuielile de întreținere ale familiei.

4. Apărările intimatei - reclamante

Prin întâmpinarea depusă la dosar, Agenția Națională de Integritate a răspuns fiecăruia dintre motivele formulate de recurenții – pârâți, solicitând respingerea recursului ca nefondat.

În esență, intimata - pârâtă a arătat că procedura de verificare s-a derulat anterior publicării Deciziei nr. 415/2010 a Curții Constituționale, probele administrate și actul de constatare menținându-și validitatea, conform art. 34 alin. (3) din Legea nr. 176/2010.

Cu privire la cercetarea propriu – zisă a averii, intimata - reclamantă a arătat că instanța a analizat cu rigurozitate toate documentele cauzei și a înlăturat în mod corect declarația martorei audiate, concluzia la care a ajuns fiind legală și temeinică.

II. Considerentele Înaltei Curți asupra recursului

Examinând cauza prin prisma motivelor formulate de recurenții – pârâți și a prevederilor art. 304¹ Cod procedură civilă, Înalta Curte constată că recursul nu este fondat.

1.Argumente de fapt și de drept relevante

Instanța de contencios administrativ a fost învestită de Agenția Națională de Integritate cu o cerere de confiscare a averii, întemeiată pe prevederile art. 46 alin. (1) din Legea nr. 144/2007, în forma în vigoare la acea dată, în baza actului de constatare nr. A/59/I.I./2008 din data de 27 iulie 2009.

Prin actul de constatare, încadrat în prevederile art. 44 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 144/2007, în forma în vigoare la data respectivă,

s-a reținut că nu pot fi justificate, din veniturile obținute legal, sumele de 61.650 EURO și 9980 lei, identificate și ridicate din locuința recurenților – pârâți urmare a unei percheziții efectuate la data de 13.06.2008 și supuse unui sechestru asigurător dispus prin ordonanța nr. 26/P/2008 din 16.07.2008, emisă de Direcția Națională Anticorupție.

Soluția pronunțată de instanța de fond reflectă interpretarea și aplicarea corectă a principiilor și prevederilor legale incidente în raport cu baza factuală rezultată din probele administrate în cauză și expusă în detaliu la pct. I.2 din prezenta decizie.

Cu referire concretă la criticile formulate în recurs, instanța de control judiciar reține următoarele:

1.1.Cu privire la cadrul normativ aplicabil și la efectele Deciziei nr. 415/2010 a Curții Constituționale.

Așa cum rezultă din cele menționate anterior, curtea de apel a de 30 iulie 2009, anterior deciziei nr. 415/14 fost sesizată la data aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 294/5 mai 2010, prin Curtea Constituțională constatat care a neconstituționalitatea mai multor dispoziții din legea nr. 144/2007, printre care întregul Capitol VI - Verificarea averilor, a conflictelor de interese și a incompatibilităților (art. 45 - 50) și Capitolul I -Dispoziții generale (art. 1 – 9), în măsura în care prevăd competența Agenției Naționale de Integritate de a efectua și întocmi acte de cercetare și de constatare.

Pentru a pune în acord conținutul Legii nr. 144/2007 cu decizia Curții Constituționale, conform art. 147 alin. (1) din Constituția României, a fost adoptată Legea nr. 176/2010, care în art. 34 a instituit normele tranzitorii potrivit cărora actele și lucrările efectuate în cadrul Agenției, rămase definitive până la publicarea Deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial , rămân valabile [alin. (2)], iar probele administrate și actele procesuale efectuate la instanțele și organele de urmărire penală anterior intrării în vigoare a legii nr. 176/2010 se mențin [alin. (3)].

Prin urmare, atât probele administrate anterior, cât și actul de constatare – ca act procesual în temeiul căruia a fost sesizată instanța – și-au menținut validitatea, sentința recurată nefiind susceptibilă de critici sub aspectul aplicării unor prevederi legale declarate neconstituționale.

1.2. Cu privire la încălcarea prezumției de nevinovăție.

Din conținutul actului de constatare rezultă că A.N.I. s-a sesizat din oficiu, conform art. 4 alin. (1) teza I și alin. (2) din legea nr. 144/2007, împrejurarea că elementul luat în considerare în procesul – verbal de sesizare din oficiu întocmit la data de 23 iunie 2008 a fost un comunicat al DNA, neavând relevanță în planul regularității declanșării procedurii de verificare a averii.

Răspunderea angajată în temeiul Legii nr. 144/2007 și al Legii nr. 176/2010, ca efect al identificării unei disproporții vădite între averea dobândită și veniturile justificate, este una de tip administrativ, distinctă de răspunderea penală, astfel că prin confiscarea averii nu se pune problema unei încălcări a prezumției de nevinovăție, așa cum au susținut recurenții - pârâți.

1.3. Cu privire la încălcarea prezumției prevăzute în art. 44 alin. (8) din Constituția României.

Este adevărat că art. 44 alin. (8) din Constituție instituie prezumția caracterului licit al dobândirii averii și interzice confiscarea averii dobândite licit, în scopul de a da efectivitate principiului garantării dreptului de proprietate, enunțat în alineatul (1) al aceluiași articol, dar prezumția instituită prin norma constituțională nu are caracter absolut, ea încetând să existe patrimoniului cuprinde atunci când activul valori a căror provenientă nu poate fi justificată cu veniturile obținute legal și dovedite prin probele administrate.

Or, în speță, instanța de fond a efectuat o analiză minuțioasă a tuturor probelor și susținerilor părților, ajungând la concluzia corectă că veniturile obținute de intimații – pârâți în perioada suspusă verificărilor nu sunt în măsură să justifice întreaga avere (bunuri și valori).

Recurenții – pârâți reproșează instanței de fond că a preluat concluziile actului de constatare întocmit de ANI și că și-a fundamentat soluția pe simple prezumții, dar contrapun concluziei judecătorului fondului tot o prezumție simplă: aceea că primul bun de valoare al recurentului - pârât Zidaru Daniel (un apartament achiziționat, potrivit susținerilor lui, în anul 2000, anterior căsătoriei) a fost plătit cu bani proveniți integral dintr-o donație făcută de părinții săi, care dispuneau de venituri suficiente, în timp ce, dimpotrivă, recurentul – pârât, aflat în

primul an de activitate, nu putea dispune de banii necesari din veniturile proprii, care în anul 2000 s-au ridicat abia la suma de 3.386 lei.

Aceste susțineri, făcute în recurs, nu se corelează însă cu probele cauzei, ci cuprind unele erori și inadvertențe, care le afectează credibilitatea și nu permit formarea unei convingeri în sensul că situația de fapt descrisă ca fundament al prezumției corespunde realității.

Astfel, singurul act de vânzare - cumpărare a unui apartament, încheiat de intimatul - pârât anterior căsătoriei, este cel autentificat cu nr. 4594/10 aprilie 2002 la Biroul Notarilor Publici Asociați "M.Burcea" și privește apartamentul , situat în , reținut și în actul de constatare întocmit de inspectorii de integritate.

Că este vorba despre unul și același apartament rezultă și din enunțul potrivit căruia "primul apartament a fost achiziționat de subsemnatul în anul 2000 cu o anumită sumă evidențiată în calculul efectuat de A.N.I. și preluat identic de instanța de judecată" (fila 3 dosar recurs).

În declarațiile de avere întocmite pentru anii 2000 și 2001 (înregistrate cu nr. S/170771 din 01.12.2000 și S/9280 din 20.07.2001) nu este trecut nici un apartament, în 2001 recurentul – pârât declarând că locuiește cu părinții, astfel că afirmația privind dobândirea apartamentului în anul 2000, în primul an de activitate în cadrul structurilor publice, nu corespunde realității.

În ceea ce privește proveniența sumei cu care a fost achiziționat apartamentul, instanța de control judiciar împărtășește concluzia la care a ajuns judecătorul fondului, în sensul inexistenței unor dovezi consistente privind contribuția părinților recurentului – pârât. Martora audiată în cauză a declarat că are cunoștință despre donații doar din relatările părinților recurentului – pârât, pe care i-a cunoscut în perioada în care au locuit în același bloc, anterior anului 2000, dar nu a asistat la remiterea vreunei sume în vederea achiziționării apartamentului sau a autoturismului.

În afara vânzării apartamentului, intervenite în anul 2001, celelalte dovezi privind sursele de venituri care le-ar fi permis părinților recurentului – pârât să contribuie cu sume consistente la achiziționarea unor bunuri sunt mult ulterioare dobândirii apartamentului acestuia din urmă - înscrisuri privind calitatea de

apicultori, datând din 2006 (fila 17 dosar fond) și încasarea unor despăgubiri de la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, în 2008 (fila 24 dosar fond).

În plus, judecătorul fondului a observat foarte corect că rulajul creditelor de consum aflate pe numele celor doi soți nu este în măsură să justifice sumele de 61.650 euro și 9.980 lei, identificate cu prilejul percheziției domiciliare.

1.4. Cu privire la cheltuielile curente de întreținere.

Conform actului de constatare, cheltuielile curente efectuate pentru întreținerea recurentului – pârât Zidaru Daniel,a familiei sale și a locuinței, în perioada supusă evaluării, au totalizat suma de 106.276 lei, estimată a fost utilizată pentru procurarea de alimente, îmbrăcăminte, medicamente, întreținerea locuinței și a autoturismelor, achiziționarea de aparate electrocasnice, combustibil auto, cadouri, cheltuieli pentru relaxare și recreere.

Este adevărat că pentru calculul sumei totale cheltuite în aceste scopuri nu au fost produse probe directe, dar aprecierea efectuată de A.N.I., care a defalcat sumele pe ani calendaristici și a stabilit o medie lunară (314 lei/lună în anul 2000; 552.8 lei/lună în anul 2001; 274,7 lei/lună în anul 2002; 147,2 lei/lună în anul 2003; 1.071,6 lei/lună în anul 2004; 513 lei/lună în anul 2005; 1845 lei/lună în anul 2006; 3.679 lei/lună în anul 2007; 1775,8 lei/lună în anul 2008) nu poate fi socotită nerezonabilă în raport cu veniturile celor doi soți, cu creditele bancare contractate, cu nivelul de trai ori profilul socio – profesional al familiei.

În consecință, Înalta Curte constată că toate criticile formulate de recurenții - pârâți sunt nefondate.

2. Temeiul legal al soluției adoptate în recurs

Având în vedere toate considerentele expuse, în temeiul art. 312 alin. (1) Cod procedură civilă, Înalta Curte va respinge recursul ca nefondat.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII DECIDE:

Respinge recursul declarat de pârâții Zidaru Daniel și Zidaru Nicoleta Carmen împotriva sentinței nr.286/F-CONT din 18 mai

2011 a Curții de Apel Pitești - Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 6 decembrie 2011.

JUDECATOR, JUDECATOR,

MAGISTRAT ASISTENT,

